

Tietue 3/12

Tietue on Jyväskylän yliopiston kirjaston lehti, joka ilmestyy verkossa neljä kertaa vuodessa.
ISSN-L 1798-4890
ISSN 1798-4890

Kirjasto informaatiotaitojen oppaana

19.9.2012 Tekijä Jyväskylän yliopiston kirjasto

Kokemuksia IFLAn Continuing Professional Development & Workplace Learning ja Information Literacy – satelliittikongressista Tampereelta 8.-10.8.2012

Mitkä ovat kirjaston mahdollisuudet informaatiotaitojen oppimisen edistäjänä?

Kirjaston ja kirjastohenkilökunnan keskeistä tehtävää informaatiotaitojen oppimisessa kuvasi esityksessään *Librarian facilitating learning through Guided Inquiry* informaatiotutkimuksen professori emerita Carol Kuhlthau (Rutgers University, Yhdysvallat). Hänen kehittämänsä konstruktivistiseen oppimiseen pohjaava informaatiotaitojen oppimisprosessin mallinnus Information Search Process (ISP) on myös Jyväskylän yliopiston kirjaston opetustyön pohjana. ISP:stä jatkokehitettyssä Guided Inquiry / Guided Inquiry Design -mallissa kuvataan myös opiskelijaa ympäröivän yhteisön toimintaa. Kirjastolla ja kirjastohenkilökunnalla on tässä oma tärkeä tehtävänsä. Uudessa mallissa huomioidaan oppiminen monimuotoisemmin kuin lineaarisena käyttäytymisenä. Kuhlthau nostikin oppimisen keskiöön paitsi ajattelun myös tunteet, kiinnostuksen ja tekemisen.

"Research matters!" – Carol Kuhlthau

Carol Kuhlthau (oik.) ja Eeva Koponen

Kasvatustieteiden professori Kirsti Lonkan (Helsingin yliopisto) esityksessä *Engaging learning environments for the future* teemoja olivat mielenkiintoa ylläpitävät oppimisympäristöt ja informaatioteknologian käyttö, kollektiivinen tiedontuotanto sekä akateemiset tunteet. Lonka myös peräänkuulutti tietokäytäntöjen muuttamista. Hän tarkoitti niitä sosiaalisia käytänteitä, joissa työskentelemme tiedon kanssa, kuten yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tapojamme oppia, ratkaista ongelmia tai työstää tieteellisiä julkaisuja.

Yhteinen pohja, omat kujeet

Omassa esityksessämme *Sharing the expertise: Quality assurance of IL teaching at Jyväskylä University Library, Finland* kuvasimme kirjastossamme vuonna 2011 toteutettua opetuksen kehittämishanketta. Halusimme kehittää opetussisältöjämme oppimisen ja tutkimuksen prosessien mukaiseksi ja työmme pohjautui hahmotelmaamme informaatiotaitojen asettumisesta akateemiseen ajatteluun ja yhteisöön, tutkimus- ja julkaisukäytäntöihin ja tiedonhankinnan systeemeihin sekä näkemykseemme oppijasta ajattelevana, tuntevana ja asenteita omaavana toimijana.

Avainasemassa oli kirjastomme henkilökunnan asiantuntijuuden jakaminen ja yhteistyö.

Niin omassa ammatillisessa kehityksessämme kuin opetuksen kehittämisessä huomioimme informaatiotaitojen sekä itse oppijan ja oppimisen moniulotteisuuden, myös omalta osaltamme. Hankkeen myötä pystyimme kehittämään tiedonhankinnan opetuksen laatua koko opetustarjonnassamme.

Hankkeen aikana työskentelimme opetuksen kokonaisuutta eri näkökulmista käsitteiden yhteisten seminaarien lisäksi pienryhmissä. Yhteisenä työkalunamme oli pedagoginen käsikirjoitus. Se on strukturoitu työskentelymalli, joka mahdollistaa yhteisen ideoinnin, ja jonka lopputuloksena on konkreettinen opintojakson runko.

Pedagogisen käsikirjoituksen avulla opintokokonaisuuksien taustoja, kohderyhmiä, tavoitteita, sisältöjä, toteutustapoja, arviointia, markkinointia, aikatauluja ja vastuita voidaan eritellä yksityiskohtaisemmin.

Kongressissa paljon keskustelua herätti myös korostamamme yhteistyö opetuksen ja ohjauksen asiantuntijoiden kanssa sekä kaksoisstrategia suhteessa toimimiseen yliopistoyhteisön kanssa. Omien käytänteiden ja materiaalien hiominen on tärkeää, mutta ilman elävää yhteistyötä jäävät ne kuolleeksi kirjaimeksi. Viestimme olikin:

Mennään keittiönovesta, jos pääovesta ei pääse.

Huomio tutkijoiden tarpeisiin

Työtä kirjastojen tutkijapalveluiden parantamiseksi tehdään parhaillaan eri puolilla maailmaa. Keskeisenä tavoitteena niin Jyväskylän yliopiston kirjastossa kuin muuallakin on koota tutkimusprosessin kulkua mukaileva ja sitä tukeva koulutustarjonta.

Tutkijoiden käytännön osaamistarpeet on tunnistettava, jotta kirjastot onnistuvat kohdentamaan viestinsä tutkijakunnalle.

Omassa kirjastossamme tutkijapalveluidemme kehittäminen pohjautuu tutkimustoimintaan liittyvien kansallisten haasteiden ja tavoitteiden tuntemukseen sekä verkostoitumiseen tutkijoille suunnattuja palveluja tarjoavien yliopistomme eri tahojen kanssa. Yliopistomme tutkijoiden tarpeita, kehittämistoiveita sekä näkemyksiä nykyisten palvelujen riittävydestä on kartoitettu kyselytutkimuksen avulla ja lisäksi hyödynnämme sekä kansallisten että kansainvälisten tutkijakyselyjen tuloksia

Tutustu [esityksiin](#).

Eeva Koponen & Mirja Laitinen